АЗӘРБАЈЧАН ССР СӘҺИЈЈӘ НАЗИРЛИЈИ
МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ ССР

БАКЫ ЕЛМИ-ТӘДГИГАТ ТРАВМАТОЛОКИЈА ВӘ ОРТОПЕДИЈА ИНСТИТУТУ
БАКИНСКИЙ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ ТРАВМАТОЛОГИИ И ОРТОПЕДИИ

ӘСӘРЛӘР МӘЧМУӘСИ
СБОРНИК ТРУДОВ

БУРАХЫЛЫШ V ВЫПУСК

БИРЛӘШМИШ НӘШРИЈЈАТ — ОБЪЕДИНЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО

Бакы—1959—Баку

ДӘНИЗДӘ НЕФТ БУРУГЛАРЫНЫН ГАЗЫЛМАСЫ ВӘ ИСТИСМАР ОЛУНМАСЫ ЗАМАНЫ ТРАВМАТИЗМ ВӘ ОНУН ПРОФИЛАКТИКАСЫ

Ә. М. Әлијев

ХҮЛАСӘ

Азәрбајчан ССР-дә сон илләр әрзиндә зәнкин нефт јатагларынын ишләнмәси кениш инкишаф етмишдир. Мөһкәм метал конструксијалардан дүзәлдилән естакад-һидротехники дәниз гурғуларынын иншааты кениш мигјасда апарылыр.

Дәниздә нефт мә'дәнләринин газылмасы вә истисмар олунмасынын травматизмә өз тә'сирини көстәрән спесифик хүсусијјәтләри вардыр. Һәмин хүсусијјәтләр: чох вахт саһилдән хејли узагда, ачыг дәниздә, дәниз әсасларынын тикилмәсиндән, онларын пәракәндә һалда олмасындан вә нефт мә'дәнләринә хидмәт едилмәсинин мүрәккәблијиндән, дәниздә көрүлән ишләрин метеороложи амилләрдән асылылығындан вә дәниз нәглијјатындан истифадә едилмәсинин лазым кәлмәсиндән вә саирәдән ибарәтдир.

Дәниз газмасынын да һәмчинин бә'зи хүсусијјәтләри вардыр. 1950-чи илә гәдәр дәниз нефт мә'дәнләри тахта дирәкләр үзәриндә гурулурду; бунлары дирәкчахан машын васитәсилә дәниз дибинин торпағына басдырырдылар.

Заман кечдикчә дәниз әсасларынын конструксијасы да дәјишди. Һазырда мөһкәм метал әсас конструксијасы тәклиф едилмишдир.

Сон илләр әрзиндә турбинлә газма даһа кениш сурәтдә тәтбиг едилир (үмуми газманын 80%-и).

Дәниз газмалары заманы баш верән бүтүн травмаларын 20%-и дәниз нәглијјат васитәләрилә әлагәдардыр (адамларын, јүкләрин дашынмасы); травмаларын тәхминән ејни мигдары иш гајдаларынын вә техники тәһлүкәсизлијин позулмасы һесабына дүшүр.

Һазырда олан дәниз нәглијјаты васитәләри дәниз әсасларына кетмәји вә кери гајытмағы, дәнизин ләпәләнмәси, тәһлүкәсиз пилләканларын, кечид тахталарынын олмамасы үзүндән тә'мин едә билмир.

Дәниздә баш верән травмалар дәниз нефт мә'дәнләринин газылмасы вә истисмар олунмасы хүсусијјәтләриндән ирәли кәлдији үчүн тибби вә травматоложи јардымы мүвафиг сурәтдә тәшкил етмәк лазымдыр.

Дәниз шәраитиндәки иш заманы дәниз бригадалары фәһләләринә гаршылыглы тибби јардым вә өзүнә јардым көстәрмәјин өјрәдилмәси, дәниз објектләриндә санитарија постларынын тәшкил едилмәси чох бөјүк әһәмијјәт кәсб едир.

Хиласедичи хидмәтә хүсуси диггәт јетирилир; бу хидмәтин ишчиләри дәниздә боғуланлара илк тибби јардым көстәрмәк үчүн јахшы тә'лим кечмишләр.

Дәниз буругларынын газылмасы вә истисмары заманы баш верән истеһсалат травматизминин әсас сәбәбләри ашағыдакылардан ибарәтдир:

а) дәниз буругларында ишләјән фәһләләрин, кәнарларында чәпәри олмајан ачыг кәмиләрдә дашынмасы;

б) кәмиләрә дүшүб чыхмаг үчүн онларын тәһлүкәсиз пилләканлар вә тахта кечидләрлә тәчһиз олунмамасы;

в) јүкләрин мөһкәм јығылмасы үчүн ујғунлашдырылмыш кәмиләрин олмамасы;

г) әввәлчә лазыми техники тә'лимат верилмәдән бир пешә фәһләләринин башга бир ишә кечирилмәси; онлара тәһлүкәсиз иш үсулларынын јахшы өјрәдилмәмәси вә онлар үзәриндә техники рәһбәрлијин кифајәт гәдәр олмамасы;

д) газма вә јүкләри долдуруб-бошалтма ишләриндә механизасија елементләринин кифајәт дәрәчәдә тәтбиг едилмәмәси;

ј) иш јерләринин санитарија-техники тәләбата ујғун сахланмасы гајдаларынын көзләнилмәмәси вә фәһләләрин саз һалда олан әл аләтләри илә тә'мин олунмамасы;

ж) санитарија хидмәтинин бүтүн тәләбатыны өдәјән вә хәстәләрин дәниз буругларындан тәһлүкәсиз вә раһат сурәтдә дашынмасыны тә'мин едән санитарија кәмиләринин олмамасындан ибарәтдир.